

הצעות להפעלה וביבליוגרפיה נבחרת

ערך הרב שמואל כ"ץ רב בית הספר ממ"ד תורני לבנות הר-נוף, תלמוד תורה ממ"ד
'נחלה' הר-נוף ואולפנת 'חורב' בירושלים

א. הצעות להפעלה

1. **ממשנתו** - לימוד עיקרי משנתו (תוך הבלטת 'שני האלפים' - אהבה ואמונה): לימוד תורה, אמונה, אהבת ישראל, ארץ-ישראל, גאולה, מדינת ישראל, יום העצמאות ויום ירושלים, מעמד האשה, ציונות דתית ועוד (מקורות- ראה להלן).
2. **לימוד מאמרי החשובים ביותר** - כולל הכרוזים החשובים ביותר עם הרקע ההיסטורי שלהם (מקורות- ראה להלן).
3. **לימוד תולדות חייו** (מקורות - ראה להלן).
4. **סיפורים** - בחירה ועריכת סיפורים שיבליטו את מידותיו המיוחדות, גדולתו בתורה, אהבתו לכל אדם, מחנך גדול, יחסו לתלמידיו ולילדים, ועוד (מקורות- ראה להלן).
5. **שיחות הרב צבי יהודה לפרשיות השבוע, להגים ועוד** - ליקוט ולימוד קטעים נבחרים בימי שישי ולפני חגים (מקורות- ראה להלן).
6. **הכנת תערוכה על חייו ופועלו** - בצירוף שאלות וכרטיסיות עבודה (בשתי רמות כיתות ב-ד, כיתות ה-ח).
7. **הכנת מרכז למידה ומשחקים**
8. **קישוט בית הספר והכיתות, הכנת לוח קיר** - תמונה, ציטוטים מדבריו (מתחלף במשך השנה), כרוזים, תמונות.
9. **הכנת מצגת** - א. תולדות חיים וסיפורים ב. ממשנתו.
10. **הכנת דפי לימוד, נקודות ורעיונות לדיון והפעלה, דילמות** - (ברמות השונות ובמקצועות השונים): ל'חדר מורים לומד' ובכיתות.
11. **כתיבת סיפורים בשיטת עופרים + פרסים**.
12. **כתיבת עבודה על משנתו + פרסים** (מקורות- ראה להלן).
13. **כתיבת עבודה על תולדות חייו ופועלו**, משנתו הציונית דתית ועוד + פרסים (מקורות- ראה להלן).
14. **הכנת סרט** - עם שאלות מנחות.
15. **הכנת הצגה** - לראש חודש, יום העצמאות, בר-מצוה, סוף השנה (באינטרנט - אסי וטוביה, מכון מאיר).
16. **הבאת מרצים לבית הספר** - מתלמידיו, אבא, סבא ועוד.
17. **עריכת חוברת בית ספרית** - לקט ראיונות של התלמידים עם תלמידי הרב וכל מי שהכיר אותו.
18. **ערבי לימוד הורים ותלמידים** - בעזרת דפי לימוד.
19. **לימוד פרקי אבות פרק קנין תורה (פרק שישי)** - על פי שיעוריו (מהספר בעריכת הרב נחום רקובר או הרב יוסף אלנקוה).
20. **קיום חידון**
21. **סיור** - מביתו של הרב זצ"ל ברחוב עובדיה 30 בירושלים, דרך 'בית הנזיר' ל'בית הרב' ברחוב הרב קוק.

ב. ממשנתו (מקורות ללימוד ולכתיבת עבודות)

א. לנתיבות ישראל חלק א', מהדורת ירושלים תשכ"ז

1. התרבות הישראלית עמ' 1-7

2. מאחר כותלנו, עמ' 18-21
3. וממנה יושע, עמ' 59-61
4. יהדות התורה - לדרישת המדינה היהודית, עמ' 63-66
5. תמימים נהיה! - בתורה ובארץ, עמ' 89-93
6. את אחי אנכי מבקש, עמ' 102
7. למצות הארץ (על הגיוס לצבא), עמ' 114-123
8. והנצח זו ירושלים, עמ' 138-143
9. התורה והארץ, עמ' 168-175
10. לתקף קדושת של יום עצמאותנו, עמ' 177-180
11. ברכה לועידת "בני עקיבא", עמ' 181-182
12. המדינה כהתקיימות חזון הגאולה, עמ' 188-195 [ביאור של חגי שטמלר, מכון תורני אור עציון תשע"א]
13. לבירורה של הליכת גאולתנו, עמ' 196-198
14. לקיומה של הרבנות הראשית, עמ' 234-237

ב. לנתיבות לישראל חלק ב', מהדורת ירושלים תשל"ט

1. נוי של אילן, עמ' קמד-קמו
2. להבהרת חילוקי היחסים אל יום העצמאות, עמ' קנג-קנו
3. מזמור י"ט של מדינת ישראל, עמ' קנו-קסא
4. ועתה יגדל כח ד', עמ' קסד-קסה
5. והקימונו שבעה רועים, עמ' קסו-קסט
6. לבירור ענין הגיור מבחינת היהדות בתורנית, עמ' קעא-קעג
7. להלכות אהבת ישראל, עמ' רלג-רלו

ג. אור לנתיבותי, בעריכת הרב חיים שטינר והרב איסר קלונסקי, ירושלים תשמ"ט.

1. לצניעות ולטהרה בישראל, עמ' רעו-רעט [ביאור: בספר סגולת מנשה עמ' 108-100; טל לישראל (תשס"ה), עמ' 259-262].
2. התורה הגואלת, עמ' רפ-רפב.

ג. ביבליוגרפיה נבחרת

1. משנתו והגותו

- אבינר הרב שלמה (עורך), **שיחות הרב צבי יהודה: בראשית - דברים**, הוצאת ספריית חוה, ירושלים תשנ"ג-תשס"ה.
- אבינר הרב שלמה (עורך), **מחיל אל חיל**, הוצאת ספריית חוה, ירושלים תש"ס [דרכו של הרב צבי יהודה במאבק על ארץ-ישראל], עמ' 151; **'לאומיות ומוסריות במשנת הרב צבי יהודה'**, עמ' 210-225.

אבינר הרב שלמה, **'רבנו הרב צבי יהודה כממשיך אביו'**, בתוך: הנ"ל, נסיכי אדם: אישים בישראל, הוצאת ספריית חוה, ירושלים תש"ס, עמ' 242-261.

אבינר הרב שלמה (עורך), **שיחות הרב צבי יהודה: יום העצמאות יום ירושלים**, חמו"ל, ירושלים תשס"א.

אבינר הרב שלמה, **עם וארצו**, ב, הוצאת ספריית חוה, ירושלים תשס"ב **['ארץ ישראל ופיקוח נפש במשנתו של הרב צבי יהודה']**, עמ' 105-106; **'הקץ המגולה במשנתו'**, עמ' 193-195; **'מצוה להקים מדינה במשנתו'**, עמ' 233-235; **'נאמנות לאומית במשנתו'**, עמ' 279-299; **'לאומיות ומוסריות במשנתו'**, עמ' 475-494.

אבינר הרב שלמה (עורך), **שיחות הרב צבי יהודה: הבית היהודי**, הוצאת ישיבת עיטורי כהנים, ירושלים תשס"ה.

אבינר הרב שלמה (עורך), **שיחות הרב צבי יהודה: מסילת ישרים**, א-ג, הוצאת ישיבת עטרת כהנים, ירושלים תשס"ה-תשע"ב.

אבינר הרב שלמה (עורך), **שיחות הרב צבי יהודה: ארץ ישראל**, הוצאת ספריית חוה, בית אל תשס"ה; ב, ירושלים תשע"א.

אבינר הרב שלמה (עורך), **בת מלך: נשים ביהדות**, הוצאת ספריית חוה, בית אל תשס"ה, עמ' 9-75.

אבינר הרב שלמה (עורך), **הגדת הרב צבי יהודה: הגדה של פסח עם פירוש רבנו הרצי"ה**, הוצאת ספריית חוה, בית אל תשס"ו.

אבינר הרב שלמה (עורך), **שיחות הרב צבי יהודה: מועדים א'** (ראש השנה-פורים), הוצאת ספריית חוה, בית אל תשס"ו; **מועדים ב'** (פסח-אלול), הוצאת ספריית חוה, בית אל תשס"ז.

אבינר הרב שלמה (עורך), **שיחות הרב צבי יהודה על ספר אורות**, א (ארץ ישראל, המלחמה), הוצאת ספריית חוה, בית אל תשס"ו; ב (ישראל ותחייתו א-יא), בית אל תשס"ח.

אבינר הרב שלמה (עורך), **שיחות הרצי"ה קוק זצ"ל: בנושא התיישבות**, חמו"ל, חש"ד.

אבינר הרב שלמה (עורך), **שיחות הרב צבי יהודה: תלמוד תורה**, הוצאת ספריית חוה, בית אל תש"ע.

אבינר הרב שלמה (עורך), **שיחות הרצי"ה מוקלטות ומשוכתבות: אורות התורה פרקים א-ט**, ירושלים תשע"א.

אוריאל הרב יאיר, **פניני יאיר: פניני אמונה המיוסדים על שיעורי הרצי"ה**, הוצאת עמותת באהבה ואמונה, חמ"ד תשס"ח.

אלנקווה הרב יוסף (עורך), **שיחותיו של הרב צבי יהודה הכהן קוק זצ"ל על פרק קנין תורה**, הוצאת מכון צרור המור, ירושלים תשמ"ה.

אריאל הרב יגאל (עורך), **לב חדש: עיונים בספר יחזקאל עם שיעורי הרב צבי יהודה ולקט מפירוש ר' אריה בן צבי**, הוצאת מדרשת הגולן, חיספין תשס"ד.

בדיחי הרב יוסף, גאולת אור הצב"י : למשנתו האלוקית, התורנית, האמונית והמדינית של הרב צבי יהודה הכהן קוק, הוצאת המחבר, חמ"ד תשס"ה.

בדיחי הרב יוסף, יוסף לקח, הוצאת המחבר, ירושלים תשע"ב [ערכה של ארץ-ישראל, עמ' 140-72; החינוך במשנתו, עמ' 161-183].

בזק הרב אליהו, מדבר בצדקה: שיעורים על שיחות הרב צבי יהודה על השואה, אילת תש"ס.

בזק הרב אליהו, עלי שיח: שיעורים בשיחות הרצי"ה לפרשת השבוע - בראשית-שמות, הוצאת חוסן ישועות, ירושלים תשע"ג.

וולנסקי הרב עודד, אבן ישראל: להבנת ערך התקופה והארת נתיבותיה תוך עיון בסוגית הקץ המגולה שבמשנת רבותינו הרב אברהם יצחק הכהן קוק ומו"ר בנו הרב צבי יהודה קוק, הוצאת זהב הארץ, א-ה, ירושלים תשנ"ב-תשס"ו.

חלמיש הרב חן (עורך), הוא היה אומר: מדברי רבינו מרן הרב צבי יהודה הכהן קוק זצ"ל, הוצאת מהות, ירושלים תשע"ב.

חסקין יעל ולוצקי נעמה (עורכות), צניעות טבע וחיים: מתורתו והנהגותיו של הרב צבי יהודה הכהן קוק בענייני צניעות, הוצאת מאמר אסתר, ירושלים תשס"ח.

לונדון חגי ורמר יאיר (עורכים), חומש הראי"ה: ליקוטים מכתבי הרב אברהם יצחק הכהן קוק והרב צבי יהודה הכהן קוק על סדר פסוקי התורה, בראשית, הוצאת ישיבת אור וישועה, חיפה תש"ע; שמות, חיפה תשע"א.

לנדאו הרב דוד, נוימן הרב זאב ורחמני הרב שחר (עורכים), קובץ לזכרו של מרן הרב צבי יהודה הכהן קוק זצ"ל, הוצאת מכון נתיבה ואור, ירושלים תשנ"ג.

סופר רות (עורכת), תורת ד' תמימה: פרשיות השבוע לילדים על פי רבנו הרב צבי יהודה הכהן קוק זצ"ל, הוצאת אהבת ישראל, ירושלים תשס"ח.

קוק הרב צבי יהודה, ציון וירושלים: דבר ה' על פי נביאיו וחז"ל, הוצאת מוסד הרב קוק, ירושלים תש"ה [מהדורה שנייה תשס"ז].

קוק הרב צבי יהודה, לצניעות ולטהרה בישראל, הוצאת מוסד הרב קוק, ירושלים תשי"א [= נר ליחזקאל, ירושלים תש"ל, עמ' 185-186, סגולת מנשה, קרית אתא תשל"ח, עמ' 108-100 (עם ביאור); קדוש הרב גבריאל, בתוך: טל לישראל: אסופת מאמרים בענין חינוך הבת: לזכר טלי חטואל ובנותיה, הוצאת המכון התורני אור עציון, מרכז שפירא תשס"ה, עמ' 263-275].

קוק הרב צבי יהודה, לנתיבות ישראל: קבוצת מאמרים, א, הוצאת מנורה, ירושלים תשכ"ז; ב, הוצאת ח.ש.ן, ירושלים תשל"ט [מהדורה שנייה, א-ג, הוצאת חושן לב למחקר ועיון, ירושלים תשנ"ז]. עריכה מחודשת ומנוקדת, הדפסה שלישית עם תיקונים, הוצאת מאבני המקום, בית אל תשס"ז.

קוק הרב צבי יהודה, **להלכות ציבור: אגרות בנושאים הנוגעים לצבור**, (הרב צבי ישראל טאו: עורך), חמו"ל, ירושלים תשמ"ז.

קוק הרב צבי יהודה, **אור לנתיבות: קובץ פרקים ומאמרות של הגיוני דעה להארת תורה ואמונה וליישור נתיבותם לפרט ולכלל**, (הרב חיים שטיינר והרב י' איסר קלונסקי: עורכים), הוצאת המכון ע"ש הרצי"ה, ירושלים תשמ"ט.

קוק הרב צבי יהודה, **ארבעים ושמונה מעלות של קניין תורה**, (הרב שלמה אבינר: עורך), הוצאת עטרת כהנים, ירושלים תשס"ה.

קוק הרב צבי יהודה, **המדינה כהתקיימות חזון הגאולה**, (עם ביאור מאת חגי שטמלר), הוצאת המכון התורני אור עציון, מרכז שפירא תשע"א.

רבינוביץ הרב הושע, **מאורות הרצי"ה: על פרשת השבוע ומועדים סיכומי שיחות**, (אליקים זית: עורך) הוצאת מכללת אורות ישראל, אלקנה תשע"א.

רקובר הרב נחום (עורך), **שיחותיו של הרב צבי יהודה הכהן קוק על פרק קנין תורה**, אלון שבות תשמ"ג.

שורץ הרב חיים אביהוא (עורך), **מתוך התורה הגואלת, א** (שיעורי הרצי"ה בנושא תלמוד תורה, ג' באלול, פרשיות התורה וחגים), הוצאת מכון נחלת צבי, ירושלים תשמ"ט; **ב** (שיעורי הרצי"ה על פרשיות התורה), הוצאת מכון נחלת צבי, ירושלים תשמ"ט; **ג** (שיעורי הרצי"ה על ספר הכוזרי וספר אורות ומעבודת הרצי"ה), הוצאת מכון נחלת צבי, ירושלים תשמ"ט; **ד** (שיעורי הרצי"ה בנושא ארץ-ישראל, גאולה, מפרקי אבות, שיר הכבוד, מועדים וזמנים וגדול שימושה), הוצאת מכון נחלת צבי, ירושלים תשמ"ט.

שורץ הרב חיים אביהוא, **לנתיבות התורה הגואלת: הדרכות נפלאות לבנין האישיות ולדרך הלימוד מפי מרן הרב צבי יהודה הכהן קוק**, הוצאת המחבר, בית אל תשע"א.

שטיינר הרב חיים וקלונסקי הרב י' איסר (עורכים), **קובץ לזכרו של מרן הרב צבי יהודה הכהן קוק זצ"ל: תולדות ולקט מתוך כתביו - אשנב להכרת האיש ומשנתו**, הוצאת מכון נתיבה ואור, ירושלים תשנ"ה.

שריד הרב רן (עורך), **סידור גואל ישראל: פרקי אורות ליום העצמאות ויום ירושלים מבית מדרשו של הראי"ה קוק** [הרב צבי יהודה הכהן קוק: מדינה ומלכות - לקט מאמרים], הוצאת ישיבת רמת גן, רמת גן תשס"ח, עמ' 283-321.

2. תולדות חיים, סיפורים והספדים

אבינר הרב שלמה, **'קורות רבנו'**, עטורי כהנים 34 (שבט תשמ"ח), עמ' 15-18 [מחוברת זו והלאה מובאים ספורים רבים].

אבינר הרב שלמה, **רבנו: הרב צבי יהודה הכהן קוק זצ"ל**, (הרב זאב נוימן: עורך), הוצאת ספריית חוה, ירושלים תשס"ד.

אבינר הרב שלמה, **צבי קודש: תולדות רבנו הרב צבי יהודה הכהן קוק**, א, הוצאת ספריית חוה, בית אל תשס"ה; ב-ג, תשע"ג.

אופנר נתן נטע ומלמד יהודה, **'לתולדות רבנו: מתולדותיו של הרב צבי יהודה זצ"ל'**, מאבני המקום, ב (תשמ"ח), עמ' 5-18.

אוריאל הרב יאיר, **בשיפולי הגלימה - הרב צבי יהודה הכהן קוק: סיפורים מחייו, הדרכותיו והנהגותיו**, הוצאת המחבר, ירושלים תשע"ב.

בדיחי הרב יוסף (עורך), **ממורשת הצב"י: לקט מאגרותיו של מרן הרצי"ה**, קשת תשמ"ח. בדיחי הרב יוסף, **יוסף לקח**, הוצאת המחבר, ירושלים תשע"ב, עמ' 36-53.

ברמסון הרב יוסף (עורך), **במערכה הציבורית: מתוך העיתונות**, חמו"ל, ירושלים תשמ"ו.

ברמסון הרב יוסף, **ובאו ציון ברינה: פועלו של הרב צבי יהודה הכהן קוק בשליחות אביו הראי"ה להעלאת יהודים לא"י בשנים תרפ"ט-תרצ"ה**, הוצאת בית הרב, ירושלים תשע"א. גולדשילג יצחק, **אנציקלופדיה של הציונות הדתית**, ה, הוצאת מוסד הרב קוק, ירושלים תשמ"ג, עמ' 425-433.

גילת הרב שלמה, **כי שם ד' נקרא עליך: מורנו הרב צבי יהודה הכהן קוק**, הוצאת המחבר, ירושלים תש"ע.

דרוקמן הרב חיים, **'רבינו - למלאת עשרים שנה לעליתו של הרב צבי יהודה הכהן קוק זצ"ל לגנזי מרומים'**, צהר י (תשס"ב), עמ' 7-14.

וולברשטין הילה, קלין הרב שלום ורז שמחה (עורכים), **משמיע ישועה: לדמותו של הרב צבי יהודה קוק**, הוצאת המכון התורני אור עציון, מרכז שפירא תש"ע.

חלמיש הרב חן (עורך), **הוא היה אומר: מדברי רבינו מרן הרב צבי יהודה הכהן קוק זצ"ל**, הוצאת מהות, ירושלים תשע"ב.

ישראלי הרב שאול, (שריר אברהם ישראל: עורך), **דבר לדור: אסופת דרשות, רשימות ומאמרים לזכרם של הרב אברהם יצחק הכהן קוק זצ"ל**, הרב יעקב משה חרל"פ זצ"ל, **הרב צבי יהודה הכהן קוק זצ"ל**, הוצאת ארז, ירושלים תשס"ה.

לנגנאור הרב אלישע, **רבנו זצ"ל: קובץ הספדים על מורנו ורבנו הרב צבי יהודה הכהן קוק זצ"ל ראש ישיבת מרכז הרב**, הוצאת המרכז לתרבות ישראלית, ירושלים תשמ"ב.

לנדאו הרב דוד, נוימן הרב זאב ורחמני הרב שחר (עורכים), **צמח צבי: אגרות מאת הרב ר' צבי יהודה הכהן קוק זצ"ל (בשנים תרס"ז-תרע"ט)**, ירושלים תשנ"א [מהדורה שנייה, תשנ"ז].

מלמד הרב אליעזר, **רביבים: גדולי ישראל ודמויות מופת**, הוצאת מכון הר ברכה, תש"ע, עמ' 53-77.

מלמד הרב זלמן, **לנתיבות רבנו: מדרכיו והנהגותיו של רבנו הרב צבי יהודה הכהן קוק זצ"ל, דברים שנאמרו בימי הזיכרון**, הוצאת ישיבת בית אל, בית אל תשע"ב. נריה הרב משה צבי, **בשדה הראי"ה**, כפר הרא"ה תשמ"ז, עמ' 291-300.

פילבר הרב יעקב, **מראה כהן: דמותו והגותו של אברהם יצחק הכהן קוק**, הוצאת המכון לחקר משנת הראי"ה, ירושלים תשס"ד, עמ' 145-151.

קוק הרב צבי יהודה, **אור לנתיבות: קובץ פרקים ומאמרות של הגיוני דעה להארת תורה ואמונה וליישור נתיבותם לפרט ולכלל** (חיים שטיינר ו' איסר קלונסקי: עורכים), הוצאת המכון ע"ש הרצי"ה, ירושלים תשמ"ט, עמ' רפה-רצו.

רבינוביץ הרב הושע, **מאורות הרצי"ה: על פרשת השבוע ומועדים סיכומי שיחות**, (אליקים זית: עורך) הוצאת מכללת אורות ישראל, אלקנה תשע"א, עמ' 15-19.

רודיק הרב יוחאי, **חיים של יצירה: ישיבת מרכז הרב לדורותיה: הגות, חינוך ומעש**, א, הוצאת המחבר, ירושלים תשנ"ח.

רום שרה (עורכת), **לאורו בנעם: סיפורים על הרב צבי יהודה הכהן קוק זצוק"ל**, הוצאת בית ספר נעם בנות, ירושלים תשע"ב.

רייך שושנה (עורכת), **דמויות בחייו של הראי"ה**, הוצאת בית הרב, ירושלים, עמ' 166-168.

רמר הרב אברהם, **גדול שימושה: מתורתו ומעשיו של רבנו הרצי"ה**, הוצאת המלכים, טבת תשנ"ד.

שורץ הרב חיים אביהוא, **בדרך התורה הגואלת: התבוננות בתולדות חייו של מרן הרצי"ה**, הוצאת המחבר, בית-אל תשס"ו.

שטיינר הרב חיים ו' איסר הרב קלונסקי (עורכים), **קובץ לזכרו של מרן הרב צבי יהודה הכהן קוק זצ"ל: תולדות ולקט מתוך כתביו - אשנב להכרת האיש ומשנתו**, הוצאת מכון נתיבה ואור, ירושלים תשנ"ה, עמ' 9-16.

שינובר הרב צבי, **דמויות מופת בציונות הדתית**, הוצאת מופת, נחלים תשס"ח, עמ' 366-371.

שינובר הרב צבי, הרב כ"ץ שמואל, הרב אבי פרנס (עורכים), **'הרב צבי יהודה הכהן קוק זצ"ל: הרצי"ה תרנ"א-תשמ"ב'**, הוצאת מכון מופת ובית הרב, נחלים-ירושלים, תשע"ב.

שפירא הרב אברהם, **קונטרס יומא דריגלא לכבודה של תורה: קובץ שיחות מאת מו"ר מרן רבי אברהם שפירא שליט"א ראש ישיבת מרכז הרב שנאמרו בהיכל הישיבה בי"ג אדר**, הוצאת מכון ע"ש הרצי"ה, ירושלים תשס"ב.

3. אתרים באינטרנט

מנהל החינוך הדתי, ישיבת מרכז הרב, ישיבת בית אל, רבני בתי הספר, ערוץ מאיר, מכללת אורות ישראל, מכללת קיי.